

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Francišanska ul. 6/L. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverlenišvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 250 od petite vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Enotna stanovska fronta slovenskega učiteljstva je-ustvarjena.

Razdružitev „Slomškove zveze“. — Vstop njenih članov v UJU. — Temelj so pravila UJU in deklaracija. Za edinstvo vsega jugoslovenskega učiteljstva in enotno fronto z ostalim drž. uradništvom.

Učiteljstvu!

Izredni občni zbor »Slomškove zveze«, ki se je vršil dne 13. novembra t. l. v Ljubljani, je sklenil:

Po sprejeti deklaraciji letošnje celjske skupščine UJU poverjenišvo Ljubljana in po letošnjih predlogih občnega zbora »Slomškove zveze« ter po pojasnitvah k deklaraciji, kakor jih je podal ožji svet UJU poverjenišvo Ljubljana zastopnikom »Slomškove zveze« dne 25. septembra t. l. in končno po zadnjem dopisu ožjega sveta od dne 28. oktobra 1926, št. 297, uvidevamo, da so sedaj odstranjene načelne in druge zapreke, ki so bile 26 let povod dveh stanovskih organizacij.

Po odstranitvi zaprek se nam ne vidita dve stanovski organizaciji več umesni, zato sklenemo, da preneha naša stanovska organizacija »Slomškova zveza«. Njeni člani in članice se stanovsko organizirajo v okrajnih učiteljskih društvih UJU poverjenišvo Ljubljana za složno, skupno stanovsko borbo in splošni šolski napredek, kot so stanovsko organizirani meščanskošolski in srednješolski učitelji.

Kulturno pa se organiziramo v novo ustanovljajočem se društvu »Slomškova družba«, katerega namen bo gojiti pedagoško vedo na krščanskem svetovnem naziranju. Člani ne bodo samo učitelji in učiteljice, temveč vsakdo, ki hoče družbo v njenih namenih podpirati.

V Ljubljani, dne 13. novembra 1926.

IVAN ŠTRUKELJ.

Kar se je komu zdelo pred letom dni nemogoče in skoro izključeno, to je danes izvršeno.

Slovenski učitelj je vstal, se otreseel neg preteklosti in se strnil v močno stanovsko falango. Tovariš je tovarišu prožil roko in odšel se bodeta poznata v skupni stanovski organizaciji samo kot učitelja, kot tovariša, kot bojevnika za skupno stanovsko prava in kot borca za povzdigo šolstva in narodne prosvete.

Člani »Slomškove zveze« so na izrednem občnem zboru dne 13. t. m. sklenili razdruženje svoje organizacije in na čelu lista prinašamo danes proglas njihovega predsednika tovariša Ivana Štruklja na učiteljstvo, s katerim naznanja učiteljstvu ta zgodovinski dogodek. S tem se je pridružil še oni del slovenskega učiteljstva, ki je bil dosedaj izven UJU, v skupno fronto in enoten korak z ostalim jugoslovenskim učiteljstvom.

Ideja stanovskega edinstva je zmagala in je s tem dvignila slovenski del učiteljskega stanu v naši državi na ono višino stanovske zavesti, s katero bo pridobil učiteljski stan vero v lastno stanovsko človečnost in lastno življenjsko silo. Zmaga ideje stanovskega

edinstva je pričetek renesanse učiteljskega stanu, je pričetek dviga in notranje renesanse našega šolstva, ker bo z zmago te ideje postal učiteljski stan reprezentant lastnih pedagoških in šolskih pogledov in lastnih pogledov prosvetnega dela med narodom.

S tem korakom je prišel učiteljski stan šele živeti lastno življenje.

Na podlagi te samostojnosti se bo lahko vedno skliceval na strokovne in kulturne vrednote svojega stanu, ki mu jih bo ustvarila ta samostojnost, katere ga bodo dvigale tudi etično in socialno tako visoko, da bo stal vedno v enako visoki vrednosti napram družbi, narodu in državi. Na podlagi teh svojih vrednot bo lahko stal enakovredno nasproti vsakemu režimu in vsaki politični situaciji, ki ji bo ravno zaradi te svoje samostojnosti lahko vedno kljuboval.

S tem korakom in s tem zgodovinskim dogodkom je na učiteljski stan pridobil zonet svojo stanovsko hrbtenico. Vsakega člana bo odslej lahko navdajala zavest, da je v stanovskih zadevah zaščiten, da ima za sabo enoten ves stan, ki se bo dvignil kot en moč proti vsakomur, ki bo nad učiteljskim stanom zonet poizkušal izvajati persekucije in pri stranost v službenih zadevah zaradi do-

litičnega in kulturnega udeistvovanja učiteljstva.

Ta zavest bo omogočila ravno pot vsakemu učitelju do njegovem političnem predpisanju in kulturnem naziranju in ta zavest bo utrievala značaje.

Zato prepuščamo izven organizacije vsakemu članu svobodno udeistvovanje v političnem in kulturnem pogledu in si ne stavimo za nalogo organizacije, da bi preprečevala nad svojimi člani bodisi politično, bodisi kulturno nasilje.

V političnem in kulturnem oziru je svoboden vsak član naše organizacije v stanovskem oziru pa zahtevamo od nje hreznogovine discipline in obrambe skupnih stanovskih interesov proti vsakomur in tudi proti lastnim strankam, katerim pripadajo posamezniki — če se ne morejo priti našim skupnim stanovskim interesom.

To je borba našega novega učiteljskega sindikata!

Enotna stanovska fronta slovenskega učiteljstva pa pomeni tudi zmagoslavje za deklaracijo. S tem dogodkom je vdahnjena v deklaracijo življenjska moč in življenjska sila za izvajanje in udeistvovanje njenih nadaljnjih vzvišenih idealov.

Idealna stremjenja deklaracije so dobila s tem temelj na podlagi katerega bodo ideali deklaracije dosežali svoje nadaljnje vzvišene cilje. Idealna sila deklaracije je prodrla, je zmagala in je realizirana danes v eni od njenih temeljnih in odločilnih točk — v skupni organizaciji našega stanu.

Tako bo šla sedaj niena sila naprej! Ona bo vodnica in temelj, na podlagi katerega bo čez leta stal naš stan prenovljen in preroden samostojen v svoji vnianosti in tudi notranosti.

Vera v boljšo bodočnost učiteljskega stanu vstaja!

Nikakor pa si ne smemo domišljati, da je s tem naš cilj dosežen, da je boj dobojevan, da so sedaj ideali deklaracije doseženi in so nam uspehi zagotovljeni sami po sebi.

To je komaj prva etapa boja do končne izvedbe deklaracijskih idealov in do naših končnih ciljev — to je le pogoj za nie.

Skupno moramo sedaj vsi na delo!

Težki časi, ki se bližajo, nam narekujejo še širšo fronto od našega ožjega osnovnošolskega stanovskega kroga.

Iskati bomo morali vezi za skupno stanovsko fronto z meščanskim, srednješolskim in drugim učiteljstvom. Ustvariti bomo morali z njimi skupno pedagoško, šolsko in prosvetno fronto. Fronto dela!

A tudi skupno fronto boja bomo morali ustvariti! Vezi za skupno stanovsko fronto moramo iskati, v kateri bomo utrievali našo skupno stanovsko zavest in se pripravljali na naš skupen stanovski boj za naša prava in za materialno pravo našega stanu.

V tem pogledu se mora naša fronta še ojačiti. Ojačiti se mora tudi s skupnim bojem z ostalim državnim uradništvom.

Ni treba misliti, da smo s sklepom za pristop k »Osrednji zvezi državnih nameščencev« dosegli vse in se usposobili za boj proti navalom, ki se bodo izvršili od te ali one strani na državno uradništvo. S tem smo za enkrat postavili le skupno pravo vsem strokovnim organizacijam, ni pa postala s tem to ena organizacija, eno meso in ena kri: ni to še en organizem, na katerem bi se pretakala skupna kri ene stanovske zavesti in tesno spojitve solidarnosti vsega državnega uradništva.

Za probuio te zavesti je potreba tudi organizacijskih celic, ki bodo ustvarjale zavest te skupnosti v poedincih in jo tudi praktično izvajale. Kakor imamo mi sreska učiteljska društva, ki tvorijo žive celice našega stanovskega organizma, ki dajemo življenjsko silo poedincem in celoti, tako je tudi skupni organizaciji vsega državnega uradništva treba takih edinic, ki bodo spajale državno uradništvo na okrožjih, ga probuiale v stanovski zavesti in solidarnosti ter usposabljale za skupen boj.

Poglejte delavstvo vseh strok, kako je organizirano na strokah, a vse spajajo tudi vse stroke na edinicah, ki vedno z novim življenjem noživljajo sebe in s tem noživljajo celoto ter jo napravljajo sposobno za skupen boj in nastop.

Združitev slovenskega učiteljstva v eno stanovsko fronto je velik moment v zgodovini razvoja slovenskega učiteljstva in lep uspeh deklaracijskega vzbajanja. Stanovska slova je po 26 letih med-

LISTEK.

Ob grobu Vladimira Koršiča.

Tam doma, kjer leže drobci napisu »Gregorčičev dom« do tleh, tam je bilo naše svetišče. Ugrabili so nam ta dom. Vladimir!

Rad bi stal ob Tvojem grobu s tovariši, ki smo Ti ostali zvesti, da bi nam gledal v dušo in videl v njej tudi svoje delo. A odtrgal so mi kruh iz ust in moral sem iti. Pa čui!

Izbral si raztresene ude slovenskega učiteljskega naraščala po vojni na Goriškem in Trstu in stvaril četo sedemdesetih! Tvoje ieklene besede so odmevale ob stene »Novega doma« in segale v duše mnogih. Tudi Tvoje delo je da je ostalo mnogo materi zvestih!

Sedaj, ko vsi oni ostali čutijo in prenašajo vso bolelost in ponižanja, ko se jim stiska srce, ko jim more duha — Tebe ni!

Čas jim je še mladim vsem začrtal gube na obličju in v njih duše je legla skrb.

A še eno Vladimir!

Moči duha in volje jim zruval iz srca ne bo nihče! In kakor križ na ka-

menin iz Soče, ki smo Ti ga postavili nad gomilo, da se Ti oddolžimo, je ostala v nas vera sveta do matere in rodu! Vladimir! Tu!

Bratie in sestre poklekimo!

Tako mi mladi. Mi smo mladika odžanega debla, ki raste. Bolest ji je kovač.

* * *

Ob Vseh svetih t. l. so postavili mladi primorski učitelji strokovnemu učitelju Vladimiru Koršiču nagrobnik na goriškem pokopališču.

Bratuh Maril.

Prof. FR. FINK, Maribor:
Naš Podmladek Rdečega Križa.

(Boj proti materializmu.)

Za naš Podmladek se baie obetajo slabi časi. Zanimanje zani pineva in zlasti učiteljstvo se začena tuintam držati nekam pasivno kolikor ni našemu gibanju celo kontrarno.* Ker bo dobro za podružnice Podmladkove, če se izgovori

* Pravih, načelnih nasprotnikov je — z veseljem to ugotavljam — res še malo, ali niti teh ne bi smelo biti.

o društvu in njeza smotnih jasna beseda, zato sem se odločil, da sestavim naslednji članek.

Spominjam se besed nekega visokega šolskega funkcionarja čes dokler ne bo minil današnji materializem, toliko časa Podmladek ne bo imel pravega zamaha, ker sloni na idejnih ne pa na zgolj materialnih vrednotah.

Vidi se mi čimdalje bolj, da ima dočnik prav kajti vse česče čujem: »Čemu to društvo sai od njeza nihče nič nima!« To je v enem oziru tudi res! Kdor išče v tem društvu samo koristi, kdor misli, da mora dobiti za tistih 25 nar na mesec ki »redo na glavni odbor za Glasnik«, vsako leto čim najbolj dragoceno ameriško darilo za Božič, da mora biti izbran vsak za morebitno ferijalno kolonijo, da ima pravico do še vse drugih ugodnosti — ta seveda ne bo prišel na svoj račun.

Društvo nai deluje idejno, nai vzbujia v svojih mladih članih nesebično liubezen do bližnjega nai mi vdahne smisel za pomoč sočloveku, nai tvori protitež napram skrajno materialističnim težnjam sedanje dobe. Člani nai najdejo svojo srečo, svoje zadoščenje v tem, da smejo in morejo pomagati drugim ne pa da bi jih vezalo na društvo samo upanje na dobiček zase v tej ali oni obliki

Dokler ne bo vse učiteljstvo razumevalo društva v tem smislu in samo v tem smislu, toliko časa Podmladek ne bo veljal več ko vsako drugo (treznostno skavtsko itd.) društvo ne bo to, kar so si zamislili njeza ustanovitelji, kar pronajirajo z besedo in tiskom.

To idejno delo sloni v prvi vrsti na ramah učiteljstva: brez njezovega dela ni društva. Vsi vemo da ima učitelj nebroj drugih opravil, nešteto zaposlitev, prepričani smo, da bi marsikatera kulturna in druga ustanova propadla, ako bi jim učitelji odtegnili svoje sodelovanje. Kar je resnica nai velja tudi kot taka! Ali zakaj hočejo nekateri učitelji baš Podmladek izločiti iz svoje skrbi, baš to društvo ki lahko združuje vse idealne poteze in misli otrokove duševne in praktične karitativne delavnosti? Sai si kot vzgojitelj vendar ne moremo misliti boljšega društva kakor je naš Podmladek. Vse to, kar je raztresenega po društvih, specialnih društvih, vse to združuje Podmladek v enem samem šolskem udruženju. Poleg njeza niti ni treba da bi bila na šoli še druga društva, ker samo ponavljajo to, kar želi in uči tudi Podmladek.

To je torej idejna stran društva! Ali ie pa materialna res tako slaba, kakor trde društveni nasprotniki, ki postajajo

sebojnega stanovskega boja vzpostavljena.

Dobojevan je bil med dvema nazoroma: med nazorom, da moramo ostati v stanovskem boju in glede stanovskih organizacij ločeni na političnem in svetovnem nazoru, in med nazorom, da smo kljub različnemu političnemu in svetovnemu nazoru lahko združeni v skupnem stanovskem boju in v skupni stanovski organizaciji; ter med dvema nazoroma: t. i. med nazorom, da se moramo v svojih stanovskih zahtevah naslanjati na svoje politične stranke, kadar

one odločujejo in nazorom, da se stanovska ošamosvojitva od političnih strank ter zahtevamo napram celemu stanu podnore in pravičnega postopka od njih ter nastopamo proti vsem strankam enako, če kršijo pravično postopanje proti kateremukoli delu našega stanu.

Zmagal je nazor za skupno stanovsko fronto, ki danes slavi svojo zmago z izvršenim dejanjem — kar mora zaradi lepše bodočnosti učiteljskega stanu pozdravljati vsak zaveden učitelj in učiteljica!

Zopet se pripravlja atentat na državno uradništvo!

Državni uradniki pod 10 službenih let se odpuste iz službe. — Zopetno zvišanje pravice do penzije - na 20 službenih let. — Službena doba naj bi se zvišala na 35—40 službenih let. — Draginjske doklade naj bi se znižale za 20—50%.

Vedno nova udarce prinašajo finančni zakoni. Drug za drugim nam poslabšujejo položaj in kršijo pravice in prejemke.

Kakor nišejo listi je baie v novem finančnem zakonu, ki naj bi bil sprejet 1. aprila 1927 sledeči predlog za državne uradnike:

1. Kdor nima s 1. aprilom 1927 deset efektivnih službenih let, se ga lahko odpusti s trimesečno odpravnino;

2. pravica do penzije pripada šele pri 20 službenih letih;

3. službena doba se podaljša na 35, odnosno na 40 službenih let;

4. osebne draginjske doklade se znižajo od 25 do 50 odstotkov.

Ko čitamo take vesti se vedno znova vraščemo, kaj bodo napravile uradniške organizacije proti nameravanemu atentatu na uradništvo. Istočasno se pa pojavi tudi vprašanje, ali smo dovolj močni in če so naše vrste soloh sposobne in pripravljene na kak večji odpor in boj proti kršenju eksistenčnega minimuma.

V obeh vprašanih vidimo premalo odpornosti. Vse pričakuje samo rešitve in odpora od nekaterih vodilnih oseb, ki naj se eksponirajo in ki naj vodijo borbo, večina pa nemo zre in se ne zane, ne daie duška svojemu ogorčenju, ne študira, kaka sredstva naj bi se uporabila in kako naj usposobimo svoje vrste.

Brezposelnost mlajšega učiteljstva v Nemčiji.

Učiteljska beda je znana celemu svetu. Od največje in najprosvetljeneje pa do najmanjše in najbednejše države, vsenpovsod je poznano učiteljsko materialno stanje kot najbolj zastavljeno.

Tudi Nemčija, ki stona na čelu prosvetljenosti se ne more otresti škandalov nastalih vsled brezposelnosti učiteljstva. Tako javljajo v zadnjem času časopisi iz Laubana, da sta se pojavila tamkaj dva mlada učitelja brez službe, ki sta zabavala poslušalce na ulicah s koncerti. Z violino in harmonijem si služita kruh, ki ima ga ne more ali noče dati država.

Na tisoče je razredov prenapolnjenih z deco in vendar mora mlado učiteljstvo prositi po ulicah.

v zadnjem času že skoro malce »čudne« z vraščanjem, kaj je n. pr. mariborski Podmladek v tem zadnjem pravcu pravzaprav že storil, da je baie edini njegov javni uspeh ferijalna kolonija tekočega leta?

Da vidimo naše delo! Podmladek ima dohodke samo v svojih lastnih prireditvah, kajti članarina tu ne šteje kakor sem rekel že vori. Drugih, tulih virov ni. Podmladek ima na leto običajno dve taki prireditvi, namreč koncert na državni praznik dne 1. decembra in cvetlični dan v juniju vsakega leta. Vrh tega je bil doslej tudi že enkrat javni bazar otroških izdelkov. Podmladek je sicer dal svoje ime tudi za večje število prireditev drugih društev, če je bil izkupiček namenjen v podnoro deci (n. pr. za otroško bolnico za podnoro obmejnimi šolam itd.). Naravno se je zdelo odboru, da od takih prireditev zase ni zahteval nič, ker bi bila vsaka zahteva le zmanjšala izkupiček dotičnega društva za podnoro svrhu.

Kaj pa je napravil mariborski Podmladek z denariem, ki ga je dobil od svojih lastnih prireditev? Doslej je odbor izročal skoro celotno vsoto kar po prireditvi podpornemu društvu za revne učence v Mariboru, ker je mislil, da bo tako prišel od otrok nabrani denar zopet

da homo v bodoče odbili take navale ter priborili izpuščene pravice nazaj.

Večina pričakuje komodno ugodno rešitve od dela vodstva, ne ve na, da vodstvo lahko izposluje ugodno rešitev le, če ima močno oporo v članstvu in če je zavest članstva tako močna, da vodstvo lahko računa na brezovno disciplino v vseh sredstvih, ki si jih izbere za borbo.

Treba bi bilo dela od moža do moža: od državnega uradnika do državnega uradnika, od državne uradnice do državne uradnice, da se prebudi zavest stanu in potreba solidarnosti! Edinice stanovskih vrst, predvsem sreske organizacije in masa bi morala pokazati pri tem svoje ogorčenje, ta bi se morala zveržiti in zveržati, da bi vstala kot en sam močan val proti nameravani krivici.

Kdor ima v oblasti pero, je njegova dolžnost, da ga uporabi in v njem vodi vztrajno borbo za naša prava. A ne samo v strokovne liste, tudi od dnevnih listov zahtevajte, da Vam odpro predale, da Vas ne pozna samo kadar Vi nim služite, temveč da Vam dajo prostora tudi kadar bodele hoteli braniti v njih svojo eksistenco.

Vsi moramo v boju, prav vsi in prav povsod, to mora biti veslo vsega državnega uradništva!

Zato na plan vsi, ki dosedaj še niste posegli aktivno v borbo!

Z muko so dokončali učiteljska, a sedaj vidiš to mlado generacijo no ulicah kot prosiake, kolporterje, da celo pometaje. Predno dobe službo, čakajo nekateri celo do osem let, da se jih država usmili in namesti na kako šolo. Zato se zateče ubožni učiteljski maturant v dobi čakanja na ulico, da si za vsako ceno pribori skorico kruha.

To mizerno stanje mlajšega nemškega učiteljstva prispisujejo predvsem brezbrzičnosti nemških učiteljskih društev: kot nadaljnji vzrok naštevajo tudi to, da zahtevani zakon o ustanavljanju novih šol v dejelni zbornici soloh ni prišel v razpravo.

Namesto obliubljenih 5 milijonov se je izdalo za učiteljstvo le 2.6 miliona.

decij v prid in sicer baš tisti deci, ki je najbolj potrebna. Podporno društvo je preiel denaria tudi javno potrjilo v časnikih. Ker pa tega, kakor vse kaže, marsikdo ni opazil, zato podam skupni pregled uporabe denaria, ker se iz teh števil najbolj vidi, da izpolnjuje Podmladek tudi v materialnem oziru lepo nalogo.

Podporno društvo je preiel od Podmladka 1923. leta 15.858 Din, 1924. leta 13.000 Din, 1925. leta 12.718 Din.

Za leto 1926. je porabil Podmladek vsoto 13.000 Din za ferijalno kolonijo in ni dobilo podporno društvo za to leto še nič.

Polez teh vsot je pomagal Podmladek nabrati za otroško bolnico 8000 Din in izdal je še 2000 Din za ureditev delavnice na eni šoli in prispevek za nakup šivalnih strojev na dveh dekliških osn. šolah.

Tako je porazdelil Podmladek v navedenih letih okroglo vsoto 65.000 Din, ves svoj prihodek, v podnorne namene v smislu smotrov Podmladkovih.

Iz teh podatkov je razvidno, da smotno delo v obsegu Podmladkovih stremiljenih lahko rodi lepe ideje in tudi smotne uspehe. Tu v Mariboru ima zahvaliti marsikateri revni otrok Podmladek, torej svoje lastno društvo, če mu prinese

kar znači, da so zasedena še mnoga mesta, ki bi morala biti prosta. Izpraznjena mesta se soloh ne popolnijo: tudi prenapolnjenim razredom bi bilo treba otvoriti paralelke, tako je n. pr. samo na Pruskem še 12.485 razredov z nad 60 in 46.967 razredov z nad 40 učenci.

Na ta način čaka na Nemškem nad 20.000 učiteljev na službo, dasi je mnogo učiteljev na šolah, ki niso absolvirali

V zadnjem času se mnogo debatira in polemizira o narodnem edinstvu.

Cela serija člankov in razprav po listih in revijah obravnava to vprašanje z različnih, večinoma strankarskih vidikov.

Težko je podati — posebno v političnem časopisu — objektivno mnenje o tem vprašanju, večinoma avtoritativnih intelektualnih delavcev na raiše o tem ne piše. Tako je človek v tem oziru navezan le na članke političnih dnevnikov, ki se servirajo po tem ali onem trenutnem okusu ali na na slučajne pogovore, ki jih čuješ vsak dan doma, na potovanju ali kjerkoli. Nikjer ne naideš nepristranosti.

Soloh je objektivno mnenje čudna cvetka. Če jo utrgaš in vtakneš v lastno gumbnico, uvene. Uničilo jo je tvoje subjektivno mnenje, ki se tebi zdi pač najbolj objektivno.

Greš in listaš po zgodovinskih knjigah. Kaj praviš o narodnem edinstvu? Najstarejši zgodovinarji — bizantinski in latinski — pišejo o nas in nas imenujejo Slovence. Torej bili smo eno! Vendar na nas pozneje, ko so se ustanavljale in propadale naše domače države, zgodovinarji nazivali z neštetimi imeni, kakor Srbe, Hrvate, Dalmatince, Slovence, A ti odlomki, ki jih čitamo od historiografov srednjega in tudi še novega veka, niso naša narodna zgodovina, ampak teritorialna, državna. V naši starejši zgodovini torej ni onisan naš narod kot enota, v teh zaniskih ugotovimo le imena držav, kraljev, plemenitašev, datume in potek važnih bitk, borbe za nasledstva na prestolih, tu in tam se onisuje državna uprava ter pravice in dolžnosti družabnih kast.

Le posredno lahko zaznamo pri posrednih zgodovinskih njihovo mišljenje o moralnih in nacionalnih črtah našega naroda, ki so zani značilne in ki ga razodevajo kot edinstven narod. Tudi še po cerkvenem razkolu, ki je zelo važen meinik ne le v naši zgodovini, ampak tudi povod razlikovanja, ki je mnoge privedel do nepravilnega naziranja o našem narodu in ki je pridelil brate iste krvi in istega jezika k dvema različnima kulturama — tudi no tem je ohranil narod iste skupne lastnosti.

V devetnaistem veku na, ko se zgodovina ni več nivala samo gospodi in o gospodi, ko je postal temelj znanstvenno iskanje in spoznavanje, so nastopili zgodovinarji, ki so, dasi še vsak do svoje in včasih nehote, jasno dokazali edinstvo našega naroda. Niso na omembe vredni lažni nauki onih piscev, ki sicer priznavajo, da smo izšli iz enega pokolenja, ki pa z lučjo o belem dnevu iščejo razlik med nami, in ki učijo, da se

vsakoletni Božiček obutev ali obleko. Člani sami lahko vidijo, kako se uporabi uspeh njihovega dela pri koncertih in cvetličnih dnevih zopet njim samim v prid.

Delovanje v Podmladku in za Podmladek je dolžnost učitelja in vzgojitelja, ki želi deci dobro. Žrtvuje sicer čas in trud, a pomaga dobri stvari. Velika škoda bi bila, če bi društvo nazadovalo v številu članov, ker potem nazaduje tudi v emotni moči, torej v zmožnosti, da pomaga samemu sebi.

ALBIN ČEBULAR:

Šolske razstave.

(Bela Krajina.)

(Dalje.)

5. Vinica.

Velika izprememba v dosedanjem! Ob razstavah smo opazili večino del, katera so bila iz lesa. Tu pa prevladuje glina — torej modeliranje. Viniški šoli smo prav hvaležni za pogleditev v tej ročnosti, da so dela v celoti raznoličnejša, da vsak uvidi, koliko potov je: samo izbrati je treba in iti.

učiteljska na katere se pritiska, da bi zapustili svoja službena mesta.

Pri nas v Sloveniji so učiteljske namestitve dospele na kočljivo točko vsled nadprodukcije učnih moči. V kratkem se bo treba zadovoljiti z vsakim mestom v državi, ako ne bomo hoteli hoditi po ulicah in si služiti kruh »po nemškem mladoučiteljskem« načinu. R—ež.

Narodno edinstvo.

v svojem razvoju celo oddaljujemo, tako da se ne bomo nikdar več zedinili.

Resnih, torej znanstvenih zgodovinskih dokazov o kakih razlikah na ni našel ni eden veliki zgodovinar, nasprotno, vsi so složni v tem, da smo en narod.

V družbi naših bratov Srbov in Hrvatov na zavzemamo mi Slovenci včasih uravničeno posebno stališče.

Imamo svoj književni jezik, ki se nekoliko vendar razlikuje od srbohrvatskega. Imamo svoje moze, svoje besednike. Kateri drugi narod bi ne bil ponosen na našega Prešerna, Cankaria ali Župančiča. Imamo svojo narodno zavest, ki na je ne kažemo preveč napram Srbom in Hrvatom, ko si je nismo upali pokazati napram Nemcem. Ne bom omenjal že stokrat povedane resnice, da se pri spoznavanju slovenski in erbski seljak, kakor tirolski in pruski, ki sta oba Nemca. Pripomniti le eno:

Deistvo je, da živimo Slovenci s Srbi in Hrvati v eni državi, komor smo se mi Slovenci v svoji največji korist zatekli pred prozečo nopolno notučenja in ta država naša večstoletna izpolnjenja težnja. Le škoda, da nam je tuji imperializem uporabil Primorje, a naša nezavednost in okornost Korošce.

A kdo ima zasluge, ali če hočete, kdo je kriv, da imamo danes Slovenci poseben književni jezik, ko pa priznavamo, da smo s Srbi in Hrvati en narod? O tem bi se dalo široko razpravljati. Ponavljam, da živimo sedaj v svoji lastni narodni državi, ki smo nie del mi sami. Slovenske države si Slovenci še nikdar nismo in tudi ne bomo ustvarili. Torej nam preostaja, in tega se lahko s ponosom veselimo, le velika in močna zajednica s Srbi in Hrvati. Le v tej zajednici se bo slišalo tudi naše ime v svetu, če res moramo poudarjati svoje slovenstvo, le v tej zajednici bomo res nekaj veliali in dosegli. Vse pridobitve našega naroda bodo tudi pridobitve nas Slovencev in obratno. S ponosom bomo lahko smatrali tudi kot Jugoslovenci Prešerna in druge svoje duševne velikane za svoje. Spoznati pa jih morajo, v kolikor jih že niso, tudi naši južni brati — saj če so naši, da so tudi njihovi. Istotako se bomo Slovenci seznanili s srbsko in hrvatsko književnostjo. Takšno obojestransko spoznavanje bo gotovo veliko prineslo tudi k temu, da bomo drug drugega spoštovali in ljubili, kakor se spodobi rodnim bratom.

Dosedaj smo se le premalo poznali. Nismo tega sami krivi. Tuje sile, ki so nas vladale, so nas razdvajale. Sedaj je čas, da preoblikujemo duševne vezi in da proučujemo drug drugega. Uspehi naše dosedanjega razvoja morajo postati skupna last. Naučiti se moramo uvaževati

Mislili bi si, da so dela, katera delamo iz gline zelo slaba, ter glina kot taka — zelo nevhvaležna, pa precei vidimo, da smo se močno varali! Prav io je treba vzeti v roko, da gre. Vzemimo nekaj vrst gline pa jo podamo nčencem v delo. Zadeli bomo precei v neoprikladnosti: glina zmešana z zemljo je prihka, se prehitro posuši, se prične mrviti, elina, v kateri je polno rastlinskih ostankov ali korenin, je neprikladna, ker se zatrguje odrezki; premokra je prepacasta, presuha pa prekamnita — iz tega sledi torej da je najboljša ona, katera je sivekaste barve — povsod jo dobimo: med rdečo, v močvirjih v kalih (mlakah) pa tudi v podzemskih jamah (v bližini vasi Kočevje ob Črnomlju), kjer je nanešena v obliki stožcev, je torej naplavina podzemskih vod, katere so zastale umirjene v raznih zatokih. Kalna voda, t. i. voda, katera je imela v sebi raztopljeno ilovico, io je zopet oddala in na ta način nam io je že priroda sama očistila. Treba nam je le še dodati ali odvzeti pravo količino mokrote v zaboj z njo ter v klet, da je pri rokah. To pregretemo tako da je podobna testu. Viniška šola nam je nudila prav oresenitlive predmete — pa ne moremo reči: lahkih v oblikovanju ampak zelo, zelo težkih, t. i. živali. (Dalje prih.)